

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za Nemčijo 18 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. —
Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

V Maribor!

Svobodomiselstvo je po končani vojski po celem svetu znova dvignilo svojo glavo, znova so pregledali in razvrstili svoje čete, da se začne boj proti Bogu, proti veri v posmrtnost, proti Cerkvi in njenim napravam. Zato je treba odstraniti božje ime v javnosti, razkristjaniti družino in šolo; z Bogom pa naj bodo seveda odpravljene tudi njegove zapovedi.

Mi, ki imamo vero v Boga, posmrtnost in odgovornost pred Bogom, se živo zavedamo, da mora država brez Boga in njegovih zapovedi jadrati v pogubo in zato je naša dolžnost, če hočemo rešiti sebe, svoje družine, svojo mladino in državo, da sklenemo svoje vrste in jih postavimo nasproti svobodomiselstvu. Stojimo pred odločitvijo: ali naj vlada Bog ali — trebih, svoboda ali nasilje, napredek ali propast.

Svobodomiselci vseh držav se družijo v skupno bojno črto, to so deloma prsto-zidarske lože deloma razne socialistične, ozir. komunistične internacionale (mednarodne zveze), da tako nastopajo z združenimi močmi in z enotnim načrtom.

Tudi mi ki stojimo na krščanskem temelju, se moramo strniti v svojo predvsem slovansko krščansko internacionalo, da bo naš odpor silnejši, naše delo uspešnejše.

Zato bomo pohiteli letošnje poletje na veliki slovanski orlovski tabor v Mariboru. Zbrali se bomo tamkaj predvsem Slovani iz novonastalih slovanskih držav, da skupaj določimo svoje smernice, ki naj nas vodijo pri graditvi naših novih držav. Nov položaj zahteva novih načrtov.

Predvsem bodo došli v Maribor naši češki bratje na čelu jim nadškof iz Prage Kordač. Čehoslovakov se bo pripeljal cel vlak in bodo imeli lastno godbo. Tudi Poljaki bodo odposlali številno zastopstvo. Kar nas posebno veseli, je pa to, da pridejo tudi naši Amerikanci, ki že par mesecev prav pridno delajo v Ameriki za številno udeležitev. Tudi francoske krščanske organizacije so prijavile svojo udeležbo. Povabljeni so tudi krščanske organizacije iz Belgije, Švice in Anglije. Sv. oče bodo poslali v Maribor svojega zastopnika kardinala Cherubinija. Da bodo navzoči tudi vsi jugoslovanski škofje in vse jugoslovanske krščanske organizacije, je samoobsebi umevno.

O drugih podrobnostih in velikanskih pripravah, ki se vrše, bomo še poročali. Sedaj pa naj se že krščanske organizacije in posamezni pripravljajo na Maribor, da bo manifestacija krščanske misli čim sijajnejša.

Kmetско ljudstvo, pozor!

Kaj nas uči delo komunistov zadnjih dni?

Bodimo odkriti ter se prav pošteno pogovorimo. Moje mnenje kot kmeta je, da je sedaj prav vsak kmet, kajzar ali kmetški delavec lahko izpregledal, ako je bil še tako slep in imel še tako debelo dilo na očeh, da bi ne videl, kako nujna potreba je vsemu kmetškemu ljudstvu se združiti, organizirati in skupno nastopati. Marsikateremu kmetu so se že hlače tresle, ko je slišal po mestih pa tudi že na deželi komuniste govoriti, namreč: v enem mesecu bomo mi gospodarji države in potem gremo k temu kmetu po žito, k onemu po živino itd. V vsakem kraju so že kar določili kam bodo šli ropat. Da, da, kmetje, to je dober nauk za nas vse. Hvala Bogu le, da se komunistom ni posrečilo, kar so nameravali. Ako bi se jim bilo posrečilo, bi mi kmetje danes žalostno gledali, kako bi nam komunisti vlekli iz naših hlevov našo živino, ki smo si jo zadnji čas drago in z velikim trudom malo zaredili, oni pa nam bi kratkoma plačali ceno, kakršno bi se izmislili, v večjih slučajih pa še nič. Pobrli bi še te mernike žita, kar ga imamo, da bi potem oni, ki nič ali pa le malo delajo, dobro in poceni živeli, mi pa, kmetско ljudstvo, ki noč in dan garamo, pa štedili in še slabega stradali.

Morda mi bode k temu kateri ugovarjal in rekel: mi kmetje bi tega ne dopustili in bi se uprli takemu početju komunistov, saj nas je več kot komunistov. Dragi moji tovariši, ne delajmo si praznih sanj. Ako bi mi komuniste gledali toliko časa, da bi dobili v svoje roke oblast in oboroženo moč, Vam povem, potem imamo roke zvezane in vsak, kateri bi se upr dajatvi žita ali živine, bi imel takoj puško ali bajonet na prsni in ako bi bilo še tako krivično. Tako nasilno postopanje bi kmete ustrašilo, ter bi bili prisiljeni lepo

mirno gledati, kako nam komunisti ropajo hleve, žitnice, kar je še v njih.

Poglejmo kako vas, kjer je par surovih fantov; terorizirajo celo vas, vsa vas se trese pred njimi. Seveda ako so pa vsi drugi fantje pametni, se združijo ter kmalu pokažejo takem surovežem, do kam ima segati njih korajža in oblast. In tako pametni bomo morali biti tudi mi vsi kmetje, ter pokazati komunistom, do kam sega njihova oblast. Teh komunistov je v naši državi k večjemu 5 od sto, nas kmetškega prebivalstva pa 82 od sto, a vendar so tako predrzni, da bi se drznili nasilnim potom vzeti vlado v svoje roke ter upeljati komunistično diktaturo. Kmetje, ali ni ta zadnji čin komunistov izzivalen in naravnost poniževalen za nas vse? Ali hočemo še naprej to mirno in ponižno gledati, roke križem držati ter čakati gotovega pogina od strani komunistov? Ne! nikdar ne! Združimo in organizirajmo se vsi kmetje od prvega do zadnjega v Jugoslov. Kmetški zvezi in ako to ne bode zadostovalo, se bomo morali organizirati tako, da bomo ob času nevarnosti zamogli postaviti nasproti tudi kmetске sile.

Na Bavarskem so lansko leto prišli na vlado tudi komunisti, kar bavarskim kmetom ni bilo po volji; združili so se, ustavili dovoz živil v mesta in industrijske kraje in komunistične vlade je bilo v enem tednu konec. Na Bolgarskem so v jeseni meseca novembra tudi komunisti napovedali splošen štrajk. Načelnik kmetijske organizacije bolgarskih kmetov Stambulinski sklic kmete na zborovanje, se posvetujejo ter odločijo, da oni sami hočejo napraviti konec neopravičenemu štrajku. Šli so kmetje v vojašnice, se oborožili ter tako šli nad štrajkujoče komuniste v mesta, jih prav pošteno namlatili, kakor so zaslužili ter v kratkem času upostavili red po celi državi. Tako delajo organizirani kmetje v naših bližnjih državah. Upajmo pa, da nam kmetom v naši državi ne bo potreba poseči po tako skrajnih sredstvih, ker imamo še med delavci zelo veliko pametnih ljudi, ki so organizirani v naši stranki, ki tudi sedaj niso hoteli slediti komunistom, ter tako dosegli, da se komunistom njihova nakana ni posrečila. Pač pa je prav, ako smo v bodoče pripravljani na vse, ker gotovo to ni zadnji poizkus komunistov.

Kmet.

Sadovi se kažejo.

Ko je nastopila sedanja vlada, je stala pred težko, skoro neizvršljivo nalogo. Državne blagajne so bile prazne, vso kupčijo z inozemstvom so imeli v rokah verižniki domači in tuji, krščenji in nekrščenji, draginja je šla navzgor z nepopisno hitrico, železnice so bile na tem, da sploh obstanejo, valuta je padala: bilo je obupno stanje. Že takrat je Domoljub povedal: najprvo bo treba polagoma ustavljati državni voz, ki je letel z veliko brzino v pogubo, in za to bo treba precej časa, nato šele bo treba zopet voz z vsemi silami potiskati naprej.

In zgodilo se je tako. Vlada je začela zavirati in dasi je voz še zmerom letel navzdol, toda šlo je že počasneje. Prišla je naredba, da vzame vso živilsko trgovino z inozemstvom v roke država, sledila je odredba, da se številu uradniških moči čim bolj skrči, prišla je začasna postava o davkih na vojne dobičke, na železnica se je očitno boljšalo, ko so hoteli komunisti izvesti roparski prevrat in pohod po celi državi ter prevrtni na ta način celo državo in z njo nas in naše premoženje v brezno, se je vlada z močno roko uprla ob državni voz in nedvoumno dopovedala komunistom, naj si takih zločinskih poizkusov nad našim ljudstvom več ne dovolijo.

Rekli smo pred meseci, da bodo te odredbe morale čez nekaj časa pokazati svoje uspehe. In nismo se motili. Draginja, ki se je dvigala z veliko brzino, se je začela pri mnogih važnih predmetih že ustavljati, pri drugih že celo pada. Pšenica v Banatu je bila že po 12 kron, danes jo je že kupiti po 8 K 50 v, koruza je bila po 8 kron, danes se dobi v Banatu tudi že po 5 do 6 K. Seveda se pri nas te cene ne bodo še takoj pokazale, toda padle bodo, če bo sicer vladal v državi red. Tudi pri manufakturi se kaže, da so cene dosegle svoj višek in da bo šlo polagoma navzdol. Krepek nastop proti komunističnim hujskačem je pridobil državi na zunaj ugled in kredit, posledica je bila, da se je valuta začela boljšati, lire in dolarji so padli.

Seveda pa bo treba še mnogo, mnogo dela, zakaj preveč stvari je še, ki naravnost kričijo po ureditvi in preteklo bo še dokaj časa, doprinešenih bo še mnogo žrtev, preden bo vse tako, kot bi moralo biti. Glavno je, da vlada v državi red in tega je — hvala Bogu — sedanja vlada obdržala in zato ji bo zlasti kmetško ljudstvo, ki bi bilo ob posrečenem komunističnem prevratu najbolj tepeno, vedno hvaležno.

V Belgradu se sedaj dela na to, da bi v vlado prišle vse stranke razen komunistov. To pa zavoljo tega, da bi mogoč vendar parlament tudi delati in tako znatno olajšati vladji težko delo pri urejanju države.

Odkrito povemo: nam je ljube, če se sedaj vse stranke, ki imajo kolikaj smisla za notranjo utrditev države, vprežejo v državni voz in ga začnejo potiskati zopet navzgor. Čim več dobromislečih delavcev, tem hitreje in lažje bo šlo. Toda eno moramo poudariti: te smernice, ki jih je ubrala sedanja vlada, se morajo ohraniti, pot, ki jo je utrla in začrtala sedanja vlada, mora ne samo ostati, temveč se mora utreti še

globlje, še bolj utrditi in poravnati, da bo šel voz hitreje navzgor.

Dalje je naša misel tudi ta: ne vemo, kakšno je mnenje merodajnih krogov, toda prav je, da tudi ob morebitni izpopolnitvi vlade ostane dr. Korošec železniški minister. Napravil je že mnogo reda pri železnicah, obdržal je red v najtežavnejšem in najnevarnejšem trenutku in to daje poročstvo, da bo železniško stanje spravil v popoln red, v kolikor je v danih razmerah sploh le mogoče.

Daši poslanci v boju proti draginji.

Jugoslovanski klub je vložil na ministristvo naslednje predloge:

I. Ministristvo prehrane naj izvrši rekvizicijo v špekulacijske svrhe pri trgovcih nakopičenih in iz istega namena pri veleproducentih zadržanih zalog žita, odnosno mlevskih pridelkov.

II. Za rekvirirano blago naj se določijo pridelovalnim odnosno nakupovalnim stroškom primerne cene, ki pa ne bi smele presegati tržnih cen ob Novem letu 1920.

III. Rekvirirano blago naj se da na razpolago v nakup oficielno priznanim aprovizacijskim organizacijam, posebno onim v pasivnih pokrajinah.

Kar se tiče pobijanja draginje po »Središnji zadruzi za onabdevanje i izvoz«, izražamo svoje globoko prepričanje, da bo zadruga izvršila svojo v vladini naredbi od 17. aprila 1920 določeno nalogo le tedaj, ako bo imela samo svoj socialni namen pred očmi ter se bo izogibala kapitalistično - gospodarskemu stremljenju. V to svrhu naj izločuje vse nereelne činitelje, ki se bodo skušali iz dobičkaželjnih namenov uriniti med Zadrugo in producente na eni strani in Zadrugo ter konsumenti na drugi strani, pač pa naj se poslužuje v splošni gospodarski blagor ljudstva delujočih institucij. Zato naj se sprejme v pravilnik za poslovanje Zadruga izrecno določilo:

Središnja zadruga a) nakupuje njej za izvoz pridržane predmete v prvi vrsti po gospodarskih zadrugah;

b) pri nakupovanju blaga v inozemstvu in razprodaji inozemskega in domačega blaga se v prvi vrsti ozira na potrebe gospodarskih in konsumnih zadrug.

Tehtna beseda tehtnih mož.

Pri nas se vse svobodomiselnost z združenimi močmi trudi, kako bi vero v Boga in odgovornost po smrti spravili ob kredit. V ta namen jim posebno služi neprestano napadanje duhovnikov, Cerkve in njenih naprav, ker vedo za izrek: Udari pastirja in razkropile se bodo ovce.

Drugod pa, kjer znajo države vladati, so drugačnega mnenja. Veliki državniki se zavedajo, da brez vere v Boga in vero v posmrtnost ni mogoč preporod človeštva. Ministrski predsedniki mnogodelnega angleškega kraljestva so izdali v zadnjem času sledeč oklice svojim narodom:

»Vojna je v temeljih razmajala družabni red v izobraženem svetu. Privedla

je učenjake do tega, da poiščejo pogoje narodnega in mednarodnega življenja. Vojne izkušnje in vsi poskusi, da se obnovi življenje v času miru, so jasno dokazali, da ne vzgoja, ne znanost, ne diplomacija niso mogle ustvariti temeljev, na katere bi se postavilo vse življenje. Niso mogle, ker predpostavljajo, da ima samo telesna moč pogoje za življenje. Toda vsi ti činitelji so samo sredstva ali orodje, ki ga uporablja duh pri svojem delovanju. V ostalem ima tudi up, ki ga polaga človeštvo v mirno življenje, zaščiteno od Zveze narodov, za predpogoj to idejo in zahteva, da se čim krepkeje razvije. Jasno je, da tudi Zveza narodov ne bo imela uspeha, ako vseh narodov, brez izjeme, ne bo vodila dobra volja. Ta dobra volja pa naj temelji na duševnih razlogih: na veri v Boga, ki ga vsi priznavamo svojim Očetom. Edino če priznavamo to resnico in božjo previdnost nad človeško usodo, bomo našli temelj, na katerem bo mogoče zgraditi red in skladnost med ljudmi. Te vere pa ne more uvesti nikaka vlada. Ta vera mora biti prostovoljen, spontan plod volje vseh ljudi v vseh deželah. Mi, ki smo, vsak na svojem področju, odgovorni za vlado in upravo britanskega cesarstva, v ožgled teh vprašanj bodočnosti svečano izjavljamo, da je najkrepkejši temelj svetovnega miru v tem, da priznamo ta načela. To je vzrok, da smo hoteli povedati ljudem dobre volje v vseh deželah našega cesarstva, da morajo tudi oni ponovno pretehtati odgovornost, ki jo bodo prevzeli, ko pojde za obnovitev izobraženega sveta. Naj pronikne vanje spoznanje, da nosijo te duševne sile v sebi večno moč in da nam samo one morejo nuditi nado, da bo prišlo kraljestvo trajnega svetovnega miru.« — Lloyd George za Veliko Britanijo. — Robert Borden za Kanado. — Hughes (delavski voditelj) za Avstralijo. — Massay za Novo Zelandijo. — Squires za Novo Zemljo.

Pri nas »Ljudski glas« in »Domovina« še naprej krepko udrihata proti vsemu, kar pospešuje versko mišljenje in življenje, »Kmetijski list« bo pa z napadanjem duhovnikov krepko pomagal.

Majhne besede majhnih mož.

Pozor, dekleta, ki prihajate z dežele v Ljubljano!

Mnogo je deklet, ki prihaja v Ljubljano iskat službe ali tovarniškega dela, pa mestnega življenja in mestnih nevarnosti prav nič ne poznajo in jih mnogo takoj, ko prestopijo prag Ljubljane, pade v roke brezvestnim ljudem.

V obrambo teh deklet je Krekova prosveta ustanovila pisarno, in sicer v Alojzijevišču (pritličje), Poljanska cesta št. 4. Zato naj se dekleta, ki pridejo v Ljubljano v službo ali na delo, oglasijo v tej pisarni, kjer dobijo vsa potrebna pojasnila. V pisarni je obenem poselska posredovalnica. Vendar svarimo dekleta, da bi prihajale v Ljubljano, če nimajo službe ali dela že dobljenega in zagotovljenega.

Pisarna je odprta vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 5. ure razen ob nedeljah.

praznikih in sobotah popoldan. Dekleta, ki se oglase, naj prinese s seboj zglasnice od domačega župnega urada ali od društva, kateremu pripadajo. Prečastite župne urade in društvene odbore pa prosimo, da v tem oziru gredo dekletom, oziroma svojim članicam na roke.

Krekova prosveta.

(Zveza sluškinj, Zveza delavk.)

Iz tajništva JKZ.

Dne 6. maja t. l. je prejelo tajništvo JKZ od poverjenišтва za kmetijstvo sledeči dopis z dne 30. aprila 1920, štev. 3049, ki ga dajemo tem potom na znanje:

Na tamkajšnji dopis z dne 9. aprila t. l., štev. 1906 se sporoča, da se je za cepljenje prašičev proti prašičji rdečici naročila zadostna množina cepiva.

Vsled zakonitih predpisov in v svrhu, da se zabrani širjenje kužnih bolezní, zlasti rdečice in svinjske kuge in ne povzroči nepregledna gospodarska škoda, je dovoljeno, da smejo imeti v zalogi cepivo le živinozdravniki in cepljenje izvrševati edino diplomirani živinozdravniki.

Vsled tega poverjeništvu za kmetijstvo ne more ugoditi želji tajništva JKZ, da bi cepljenje smeli vršiti tudi lajki.

Obenem se pa tajništvo obvešča, da bo poverjeništvu skrbelo, da se čimpreje pomnoži število živinozdravnikov in da se bodo tudi stroški za cepljenje izdatno znižali. — Poverjenik: Jan.

Krava v šoli.

(Anton Pevc.)

Zaključek.

Predno zapustiš šolo, napraviš izpit in po njegovem izidu dobiš izpričevalo. Tudi pri kravah se moramo prepričati, ali so z boljšim ali slabšim uspehom zadostile pokuku njih praktične šole. Preizkusiti moramo počen preizkuševalne molže, koliko mleka nam v resnici dajo in potem kontrolnih društev, koliko krme za to množino porabijo. Prvo izvršuje najboljši živinorejec sam; za drugo so navadno poklicani kontrolni pristavi, ker najhnetemu gospodarju največkrat primanjkuje časa in izurjenosti, da bi se pečal s tako podrobnim knjigovodstvom in računanjem. Toda preizkusiti se mora, če naj se prav presoja gospodarska vrednost živali.

Izmed gospodarsko največ vrednih se oddirajo plemenske živali. Te morajo imeti vse dobre in koristne lastnosti v najpopolnejši meri v sebi združene, ter vrh tega še zmožnost, da se prenesejo v celoti na zarod. Vse dobre lastnosti kake živali so deloma podedovane, deloma si jih žival sama v življenju pridobi in deloma so uspeh šole razumnega živinorejca. Lastnosti, ki si jih je žival sama ali po naši zaslugi v življenju nanovo prisvojila in ki segajo globoko v organizem živali oziroma se spajajo z živčevjem, se v nagnjenju vedno prenesejo na zarod. Telico od mlečne matere boš veliko hitreje naučil veliko molzti, kakor telico od slabe mlekarice, čeprav si je morebiti mati pridobila do-

bro mlečnost šole vsled naše dobre šole; vime se upravlja neposredno od osrednjega živčevja in zato tvori dobra mlečnost takoj predmet podedovanja.

Čim bolj so koristne lastnosti v stariših utrjene, tem bolj gotovo in v tem večji meri se prenesejo na potomce. To svojstvo imenujemo plemensko vrednost živali. Žival nima te vrednosti nikjer zapisane, marveč se spozna šele na njenem zarodu in presodi deloma po izvlečku iz matičnih knjig, če je v njem dovolj jasno načrtana krvna črta (starost rodovine), kateri pripada. Pasme, ki so nastale nanovo vsled križanja, se morajo zato najprvo zadostno utrditi potom plemenitve v krvnem sorodstvu (dobiš zanesljivo čisto krvno črto) nato šele morejo nuditi dobre pasemske krvno čiste, svojega imena vredne plemenjake. Telica iz stare mlečne rodovine (dolga čista krvna črta) bo postala dobra mlekarica brez posebnega tvojega truda, ako ji ti vime naravnost ne pokvariš; telico iz mlade mlečne rodovine (kratka čista krvna črta) moraš ti naučiti mlečnosti, le da se bo tega hitro naučila, ker ima to lastnost nekoliko že v krvi; telice iz slabe mlečne ali vsevpred križane rodovine pa moraš trdno držati, če naj se priučuje dobre mlečnosti, ne da bi na njo sproti zopet pozabile. Vzгляд velja tudi za biko plemenjake, le da bik oplemeni vsako leto 60—80 krav in ti more zato v par letih napraviti veliko škode ali veliko koristi. Brez poznavanja matičnih knjig oziroma njih rodovine (krvne črte) ne kupuj bikov.

Kaj je lepa plemenska živalna, izraz, ki ga tako često čuješ pri nas? začasno predstavlja produkt križanja, ki je čim najbolj podoben tuji kulturni pasmi, iz katere je nastal, — z manjšimi izjemami — nekaka sraka, ki se šopiri s pavovim perjem pod imenom montafoncev, simentalcev in pincgavcev. Plemenska vrednost teh križancev ostane zelo dvomljiva, dokler ne zjednačimo njih križ z nekolikoletno rejo v razumnem krvnem sorodstvu, posluževaje se v svrhu kontrole matičnega knjigovodstva. Nato jim bomo dali še pristno domače ime »slovenska rdečelisasta, pšeničnorumenolisasta in siva živalina,« njih lastnosti pa bomo izboljšali in premenili iz pokrajinsko (švicarsko-, pincgavsko-, montafonsko-, kulturnih v svetovno-kulturne. Dotlej potrebuje še dobre šole nele naša živalna, marveč tudi naš živinorejec, ne izvzemši onih, ki so obdareni z bujno domišljijo. Gospodarstvo zahteva suhih števil in plemenska živalina dolgih (utrjenih) čistih krvnih črt, drugače vedoma goljufamo sebe in kupce.

Lepoto govedi presojamo pri nas še šporno, po švicarskem vzorcu, nekako tako kakor presojamo lepega konja. Če bi takim častilcem »lepe govedi« predstavil dobro uspelega shorthornskega plemenjaka, velik, širok sod iz mesa na nizkih nogah, bi gotovo vzkliknil »oh, kako je grd.« Če bi pripeljal na premovanje živine, kakor se je prirejalo nekdaš na Kranjskem, posebno mlečno, dansko rdečo kravo, fino okostje pokrito s fino kožo, skoz katero lahko prešteješ vse kosti in žile, in z veliko, za njeno postavbo razmeroma preveliko mlečno posodo, bi gotovo kak član premovalne komisije vprašal »kaj pa dela tukaj to stra-

šilo.« Lepota kot šport se presoja tam, kjer predstavlja gospodarsko vrednost in prvi pogoji cene, kakor je to primer pri konjih. Pri govedi pa pričena lepota pri gospodarski vrednosti; čim bolj uspelo predstavlja krava »izborna mašina« za mleko, toliko lepša je; čim bolj široko in nizko segajoče ogrodje ima trup shorthornske govedi, toliko lepšega plemenjaka predstavlja. Dvomim, da bi se nam Slovencem izplačalo rediti goved za šport; imeti bi morali zemljo, ki bi z manjšim trudom rodila vsaj trikrat toliko, kakor nam rodi sedaj.

Čim si prisvojimo tak praktičen čut — po angleškem in danskem vzorcu — za presojanje lepote govedi, bomo prišli do zaključka, da je škoda na molzni kravli vzdrževati 8 let 200 kg mesa, če bom tega šele rabil, kadar prodam desetletno kravo mesarju. Kakor sem v 5. razredu omenil, predstavlja teh 200 kg mesa vsakoletno izgubo K 111, v 8 letih K 888 in pri 4 kravah K 3552. Ali ima slovenski živinorejec, ki redi 4 krave, toliko denarja odveč, da more v 8 letih vreči v gnoj 3552 K. Torej je za nas nujno potrebno, da se seznanimo s praktično lepoto pri plemenski molzni govedi, ker z gojitvijo »športne lepote« pri- demo z našim kmetijstvom kmalu na beraško palico. V tem oziru ima kmet povsem prav, kadar trdi, da je ta nova živina prav lepa, toda ne nese; požre veliko, mleka pa nima veliko. Da bo dosedanja pincgavska in simentalška goved v nekaterih slovenskih okrajih mogla tvoriti temelj našim bodočim slovenskim pasmam, moramo njih krave izsolati za mlekarice in potem zdržati suhe, pri teži 400—450 kg, ter tako primerne za naše manj rodovitne pokrajine. Šolanje teh krav ne bo lahko, ker predstavljajo navaden vzorec hitro rastoče, pitalne (mesne) živine. Lastnost tvoriti meso, je pri njih tako utrjena, da se tudi v najrazumnejših rokah hitro spozabijo in pričnejo tvoriti meso namesto mleka. Vendar ker ostane tudi v bodočnosti naš ideal velika, hitro rastoča goved, čije možko potomstvo ima prostor in lastnost nastaviti obilo mesa na svojem životu, bomo delo minulih let le modernizirali in gojili še nadalje dosedanja živino, toda raz stališča največje gospodarske koristi, brez plemenskih sanj in športne lepote.

Živinorejec Kar boš sam naučil kravo, to bo krava znala. Če se boš zanašal le na pasmo in na rodovino, se boš često varal. Vsaka žival ti mora takoj dobro plačati kar požre, ali z mlekom ali z mesom. Izjemo dela le dober plemenski bik, ki žre naravnost le na upanje, po ovinkih pa krmo prav bogato poplača. Ponoči sanjajo o »prekrasni plemenski živini«, v hlevu pa drži živino, ki ti sproti ali vsaj v nepredelgem roku plača použito krmo z največjim gospodarskim dobičkom.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

Konzervacijska vlada. Dr. Vesnić se trudi v Belgradu, da bi sestavil koncentracijsko vlado, da bo prišel parlament do rednega dela. Sedanji vladi je glavno na-

želo: delo; zato ni proti koncentracijski vladi, a kar zahteva, je: agrarna reforma se mora rešiti korenito in nestransko, proti komunistom je treba krepko nastopiti s krepkim zatiranjem kapitalizma, ustava mora biti taka, da bodo zadovoljna vsa tri plemena v državi. Če bodo ti pogoji sprejeti, je vlada radevoljno pripravljena, da vstopijo vanjo tudi liberalci. Kako bo s pogajanj, se ne ve. Če ne uspejo, bo morala sedanja vlada pač parlament, ki ga liberalci bojkotirajo, odgoditi, in sama z odredbo uveljaviti volilni zakon ter razpisati volitve. Radi nemarnosti svobodomiselnih strank vendar ne moremo pustiti državo v prepad. Sedanja vlada uživa trdno zaupanje krone, posebno odkar je spretno odstranila komunistično nevarnost.

d Ljudsko štetje v Jugoslaviji. Vlada je odredila, da se izvrši dne 31. decembra 1920 splošno ljudsko štetje na teritoriju kraljevine SHS. Istočasno se ima izvršiti tudi popis vse domače živine in popis hiš in poslopij, v katerih stanujejo ljudje. Ljudsko štetje bo v rokah občinskih oblasti. Njihova dela bodo nadzorovala okr. glavarstva in ministrstvo za socialno politiko. Državni in občinski uradniki, učitelji vseh šol, svečeniki in drugi pismeni državljanji so obvezani, da prevzamejo popisovalne pole, v kolikor jih v to določi občinska oblast. Osebe, ki opravljajo te posle v kraju, kjer stanujejo, ne dobe nobene nagrade, osebe pa, ki opravljajo popisovalne posle izven svojega bivališča, dobivajo dnevnic po 20 dinarjev in povračilo vseh potnih in drugih stroškov. Vse stroške izplača občinska oblast.

j Ruski kapital v Jugoslaviji. Trgovinsko ministrstvo je podpisalo pravila o ustanovitvi ruske banke s kapitalom več deset milijonov dinarjev. Družba bo pripeljala na Jadransko morje 14 svojih parnikov, ki so bili dosedaj v Carigradu in bodo opravljali sedaj parobrodsko zvezo med Barom, Dubrovnikom in Skadrom. Družba bo pripeljala skoro ves svoj ogromni material in poljedelske stroje, ki so bili namenjeni za gospodarsko obnovo južne Rusije in bodo ta material dajali kmetovalcem v Jugoslaviji.

j Vinarji odpravljeni ali kako se dela draginja. Zdi se, da je sedaj postala pri gotovih ljudeh krona najdrobnejši drobiž in da jim tudi še stotaki spadajo k drobižu. Tako poroča neki hrvatski list iz Sarajeva, da je ondotna pivovarna zvišala cene piva za 50 kron pri hektolitru, gostilničarji pa so napravili iz 50 kar 200 in so povišali vrč piva od 3 K na 4 K. (Tudi v Ljubljani je tako. Op. stavca.)

j Kobilice v Hercegovini. V Hercegovini, posebno v okolici Mostarja, so se pojavile kobilice, ki so pokrile nekoliko kvadratnih metrov površine. Boje se, da ne bi škodovala letini, ki je letos izredno dobro uspela.

AVSTRIJA.

V Avstriji sede na vladnem krmilu vse tri velike stranke: krščansko-socialna, socialistična in velikonemška. Dosedaj so še več ali manj srečno skupaj vozile, sedaj pa se zdi, da bodo šle vsaka svojo pot. Gre za ustavo. Socialisti so za strog centrali-

zem, krščanski socialci za obširno avtonomijo, tudi velikonemci so zmerni avtonomisti. Če ne pride do sporazuma, bo v vladi počilo.

MAŽARSKA.

Mažarska vlada je zopet za eno bridko prevaro bogatejša. Svoj čas je namreč vložila na mirovno konferenco zahtevo, naj se izvede v vseh bivših ogrskih pokrajinah ljudsko glasovanje. Ko so Mažari čakali na odgovor, so skušali z različnimi zarotami nasilnim potom priklopiti izgubljeno ozemlje. Pa ni šlo. Sedaj pa so dobili tudi odgovor od mirovne konference, ki jim sporoča, da z ljudskim glasovanjem ne bo nič, in da meje ostanejo tako, kot so zdaj.

ITALIJA.

Italijanska javnost se vznemirja, ker radi neprestanih komunističnih štrajkov država izgublja kredit in raditega valuta pada. Najhuše pa je to, da v Italiji nimajo premoga. Uvažajo ga Angleži in Amerikanci, ki zahtevajo zanj ogromne cene (1000 kg stane 700 lir). Ker ga pa uvažajo le malo količino, je vsa italijanska industrija in cel javni promet v veliki nevarnosti in delavcem groze odpusti. Že sedaj se je nabralo v Italiji velikansko število brezposelnih delavcev, ki so pa zraven del vseh večjih izgradnih. Italiji v gospodarskem oziru ni postlano na rožicah in če se razmere ne bodo kmalu izboljšale, zna priti polom.

Pri vseh notranjih težavah ima Italija dovolj časa, denarja in veselja, da meče Jugoslaviji polena pod noge. Sedaj pošilja pod krinko Rdečega križa orožje in municijo v Bulgarijo, ki teden za tednom kliče vojake na orožne vaje na macedonsko mejo.

POLJSKA.

Poljska armada v svojem boju proti ruskim komunistom napreduje. Zasedla je mesto Kijev.

FRANCOSKA.

Na Francoskem tudi socialna demokracija najrajši »deluje« s štrajki. Napovedala je štrajk železničarjev, ki je bil precej splošen, a vendar ne tolik, da bi se ves železniški obrat ustavil. Štrajk pa se je začel kmalu krhati in je doživel končno popoln polom.

Tedenske novice.

Politične.

p Zatajiti se hočejo. Vsem je znano, s kako vneto so pred komunističnim uporom in še potem socialisti zagovarjali komuniste. »Ljudski glas« pa je vedel, da na kmetih to ne kaže, zato je zatajil svoj komunizem. Dokazal je svojo trditev s tem, da imenuje Domoljuba lažnjivega kljukca. Mi pa danes znova ponavljamo: Socialisti in komunisti so ljudje, ki imajo popolnoma iste cilje: odpraviti zasebno last in uvesti samo soc. delavsko komando. Razloček je samo glede načina, kako naj se to izpelje: socialisti pravijo: počasi in mirnim potom, komunisti pa so mnenja: z revolucijo. Torej gospodje okrog »Ljudskega glasa«: ne sramujte sam samih sebe in povejte odkri-

to, da vaša kmetško delavska zveza hoče isto doseči kot komunisti. Ali si upate ta- jiti?

p Komu v prvi vrsti velja boj socialistov? Človek bi sodil po navdušenem pisanju, da draginji, izkoriščanju delavcev, kapitalizmu itd. Toda zmotili smo se. Ljudski glas piše na prvem mestu v 19. številki letošnjega leta: »Vedno je naš boj veljal v prvi vrsti klerikalcem, saj smo v njih gledali vedno največjo nesrečo našega naroda, najstrašnejši jarem.« No, sedaj smo vsi mislili, da je zaenkrat draginja, verižništvo in kapitalizem največja nesreča. Ljudski glas pa nas uči, da edino le klerikalizem. Ubijte lintverna!

p Gorjače. Zadnji »Ljudski glas« pozivlje, naj prinašajo socialisti na shode gorjače. Čisto po okusu komunistov. Tako bo draginja rešena.

p Za »svobodno ljubezen« vnema socialistični »Naprej« svoje pristašnje. Naj »ljubijo« in si vzamejo svobodo, ki je dana »vsakemu žužku« in naj zavržejo »božje, cerkvene in prosvetne zakone«. Socialistični »Ljudski glas«, ki se navdušuje za »Kmetško delavsko zvezo pa pravi, da se mora boriti za vero, katero bi radi klerikalci uničili. Ker pišejo socialisti vedno čisto resnico, naj se kmalu rodi učenjak, ki nam bo razložil, kako socialisti zmorejo pridigovati »svobodno ljubezen« brez božjih in cerkvenih postav« in v istem času braniti vero.

p Samostojni komunisti. Piše se nam: Od več strani iz Dolenjske, kakor tudi iz Gorenjske, naši moške pripovedujejo, da ako bi bil nastal puč ali nered v državi, jim je večja nevarnost pretila od strani samostojnih, kakor pa od strani pravih delavskih komunistov. To so vsakovrstni dvomljivi elementi po deželi, katere so samostojni privabili v svojo stranko, ki niti iz daleka ne spadajo v kako kmetijsko stranko in vztrajajo pri stranki le zato, ker jih samostojni dobro plačajo in zastoj napajajo, da potem hodijo po njihovih shodih kričati in vpiti in naše shode razbijati z raznim orožjem. Zato v vsakem okraju vidimo le ene in iste ljudi.

Takim ljudem res naš kmet ob takem času ne more zaupati. Prvič, ker so tisti ljudje po večini vse drugo kot kmetje, drugič, ker napadajo naše poštene kmetške može in razbijajo naše mirne shode in tretjič, ker jih voditelji samostojnih vedno hujskajo na naše kmetške može.

Mi se temu prav nič ne čudimo, ker vsaka hujskarija enkrat dozori in se pokaže nje sad. — Vsem pametnim kmetom v kmetijski stranki pa je to morda zadnja opozoritev, kam plove njihova stranka, na kar smo mi že zdavnaj opozarjali.

p Reka in liberalna vlada. Prejšnja liberalnosocialistična vlada se je s svojim predlogom antanti dne 20. januarja t. l. odrekla vrhovnemu pokroviteljstvu nad Reko. To stališče, ki ga je zavzela prejšnja vlada, dela sedanji vladi velikanske težave in zapreke pri pogajanjih za Reko.

p G. Fajdiga iz Sodražice nam pojasnjuje, da on znane koruze sploh ni prodajal, pač pa njegova žena, in ta ne dražje kot po 6 kron. Dobiček da je imela malenkosten in je bila prosta vsake kazni, da se je trudil njegov nasprotnik naprtili ji

par tednov zapora. Dalje pojasnjuje gosp. Fajdiga, da on ni noben liberalni voditelj v Sodražici in da ne živi s pravimi pristaši SLS v nasprotstvu.

p Čudne razmere. Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru so vsi gojenci dne 4. maja zjutraj zapustili zavod. Vzrok: Nered v zavodu, šikaniranje gojencev od strani ravnatelja Znidaršiča in prefekta ing. Petkovška, skrajno slaba hrana itd. Učiteljstvo osobje, predvsem ravnatelj in prefekt, so pristaši Samostojnežev, so širili Kmetijski list in delali propagando za samostojno. Ponavlja se ista pesem kot na Grmu, kjer je ravnatelj Vedernjak porabljal celo uradne kuverte za vabila na samostojne shode. Na grmski šoli, kjer tudi gojenci stalno stanujejo, je prirejal shode samostojnih. Zdi se, da ti »vneti« vzgojevatelji kmetске mladine poskušajo napraviti iz kmetских šol prava gojišča samostojnega naraščaja. Poverjeništvu za kmetijstvo pozivljamo, da napravi že enkrat konec tem gnilim razmeram.

Domače novice.

d Čudne razmere na ljubljanskem trgu. Te dni je prineslo kmetško dekletje na ljubljanski trg košaro krompirja na prodaj. Nameravala ga je prodajati po 3 K za 1 kg. Tržni paznik pa ji je kar zapovedal, da ga mora prodajati po 2.50 K 1 kg. Ker mi ravnanje tržnega paznika ni bilo povsem všeč, sem vprašal zraven prodajajočo branjevko, po kateri ceni ona prodaja krompir. Odgovorila mi je, da po 3.50 K. Opozoril sem tržnega paznika na to razliko cen, a mi je osorno rekel, da branjevka lahko dražje prodaja kakor pa kmetice. Res čudne razmere vladajo na ljubljanskem trgu, da se kmetu cene kar diktira, prekupci pa lahko prodajajo kakor hočejo.

d Zapuščine in zavarovalnine v Ameriki. Veliko je med našim narodom ljudi, ki imajo svojce v Ameriki ter je za temi v letih vojne nastalo precej zapuščin in zapadlo dokaj zavarovalnin. Vsled ameriških vladnih odredb, so ti premoženjski objekti, v kolikor se jih je likvidiralo, založeni pri upravniku sovražnega premoženja v Washingtonu, ozir. pri tozadevnih oblastvih v drugih ameriških državah, tako, da boče treba veliko potov, predno bodo dobili ta premoženja dediči v roke. Za posameznika je postopek združen z velikimi stroški, dočim bi se pri skupnem nastopu dalo hitreje in ceneje doseči uspeh, posebno ker bi bilo v slučaju, da gre za skupno veliko svoto, mogoče osebno intervenirati. Da bo možno ugotoviti, za katere svote gre tu, pozivljamo vse, ki imajo v Zedinjenih državah ameriških zapuščine in zavarovalniške terjatve, da mi iste čimprej mogoče prijavijo, da se uvede sporazumno enoten postopek, ako bi to kazalo. Radi splošno koristnega namena prosim tudi sodnije, urade, gg. odvetnike ter notarje za prijavo, vse jugoslovanske liste pa za ponatis tega poziva.

Gospodarska pisarna dr. Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

d Poziv deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani glede preskrbe s krompirjem. Deželna vlada naj pozove vse aprovizacije, stranke in druge korporacije, da naj si

preskrbe zadostno množino krompirja in fižola tekom meseca maja. Preostanek teh živil smatramo prost za izvoz in zahtevamo, da nam vlada dovoli za preostalo blago prost izvoz. — Gospodarski odbor KZ in SKS za ljubljansko okolico.

d Jugoslovanski polk v Sibiriji. Podporočnik I. jugoslovanskega polka v Sibiriji, g. Bogdan Pogačnik je došel v Ljubljano ter podal nastopne informacije: I. jugoslovanski polk šteje kakih 2000 mož (po večini Slovencev in Hrvatov) ter se nahaja v mestu Nižnij Udinsk ob sibirski železnici okrog 500 km severozapadno Irkutska. Polk je v češki divizijski skupini. Stanuje v vagonih. Pisem in poročil ne dobiva z doma že dve leti. Odkar so Čehi z boljševiki sklenili premirje, se pripravljajo jugoslovanski legijonarji na vrnitev v domovino. Če bo šlo vse v redu, utegne biti naš polk meseca junija v Vladivostoku, oktobra ali novembra pa doma. G. Pogačnik je prinesel s seboj tudi pošto našega sibirskega polka za domovino, ki bo te dni razposlana.

d Bankovci s ponarejenimi kolki. Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja, da se bodo zadržani bankovci s ponarejenimi kolki vrnili lastnikom, kadar bodo kronске novčanice popolnoma vzete iz prometa. Finančno ministrstvo bo o usodi teh novčanic odločalo po završetku zamenjave in si je dalo predložiti imenski izkaz vseh onih oseb, katerim so bile novčanice zadržane.

d Vojaški grobovi v Sloveniji. Na ozemlju sedanje Slovenije je, v kolikor se je moglo dognati, 13.270 vojaških grobov. Od tega odpade na Kranjsko 8300 grobov, na Koroško 250, na Štajersko 4699 in na Prekmurje 21. Ti vojaški grobovi se nahajajo na 198 krajih.

d Romarski shodi na Krki na Dolenjskem so preloženi na prve tri nedelje po Vel. Smarnu: prvo nedeljo 22. avgusta pridejo nemški Kočevarji, za te so litanije in nekaj nemške pridige; drugo nedeljo po Vel. Smarnu pridejo Gorenjci, morda s posebnim vlakom; tretjo nedeljo pa pridejo Dolenjci in iz okolice. Zato letos o Binkoštih ne bo na Krki romarskega shoda. Binkoštno in kvatarno soboto jeseni je vselej zapovedan post ravno na dan, ko romarji prihajajo na Krko, in kvatarna nedelja pride že preveč na jesen, zato so romarski shodi preloženi.

d Vrhnika. Dne 16. t. m. priredita orlovski odsek in orliški krožek na Vrhniku na vrtu Rokodelskega doma javno telovadbo z vrtno veselico. Spored: 1. ob 3. uri popoldne javna telovadba. Nastopijo odsek, krožek in obojni naraščaj. Igra orkester Slov. dijaške zveze iz Ljubljane. 2. Veselica s srečolovom in šaljivo pošto. Za jed in pijačo dobro preskrbljeno. Med ljudstvom vlada veliko zanimanje za to prireditve.

d Vabilo na orlovski tabor celjskega okrožja, ki se vrši dne 13. junija 1920 na Teharjih. Domači odsek in vse druge naše kršćanske organizacije so že pridno na delu, da poskrbijo, da se razvije tabor v veličastno manifestacijo orlovske misli. Isti dan bo blagoslovljena nova zastava tukajšnjega odseka. Vspored še priobčimo. Bog živi!

d Iz kroga železničarjev smo prejeli pojasnilo, da so nekatere stroke železni-

čarjev res slabo plačane in je zato mezdni boj upravičen. (Op. uredništva: Dobromisličim železničarjem, ki vrše svojo dolžnost, bo kmetško ljudstvo vedno naklonjeno in jim tudi privoščiti višje plačelj nikdar pa ne bo odobravalo, da bi dobro plačani komunistični hujskači zlorabljali železničarske težave za svoje temne namene, ker s tem se železničarskemu stanu samo ugled jemlje, cela država pa spravlja v nevarnost.)

d Fantovska. Mesarski pomočnik Milan Prepeluh v Ljubljani je na konju prijezdil v kavarno k Zalazniku in zahteval: »Dve črni kavi, prosim: eno meni in eno mojemu konju.« Policija je dala zadevo na sodnijo, ki je pa bila mnenja, da noben paragraf ne prepoveduje hoditi konjem v kavarno in piti črno kavo, če se sicer dostojno obnašajo in sta bila Prepeluh in konj oproščena.

d Požar s smrtnimi žrtvami. Dne 4. maja se je vnel na glavnem kolodvoru v Ljubljani en vagon petroleja, ki je bil zaprt v železnih sodih. Gasit je prihitela ljubljanska požarna bramba. Med gašenjem, pa so sodi eksplozirali in kosi železnih sodov so leteli daleč naokoli. Več jih je padlo tudi med ognjegasce, od katerih je bil gasilec tapetnik Albert Žargl smrtno zadet, Maks Levec pa je bil nevarno ranjen in je tudi pozneje v bolnišnici umrl. Lahko ranjenih je bilo še več drugih gasilcev. Požar so omejili in pogasili.

d Umrl je v Ljubljani bogoslovec II. letnika g. Jožef Faganel.

d Velik požar. Velika nesreča je zadelo v nedeljo 2. majnika prebivalce na Brezovici doljni pri Št. Jerneju. Ob tričetrt na dve popoldne je jelo goreti pri Armiču v listnici. Dasi so druge hiše precej oddaljene in je gosto drevje vmes, ni vse to nič pomagalo. Kar skakal je divji element od strehe do strehe, tako da je do tal vpepelil 23 deloma velikih poslopij. Trem gospodarjem je zgorelo prav vse, hiše, gospodarska poslopja, kmetijsko orodje, vinska posoda in celo deset prešičev. Siromaki so res usmiljenja vredni in potrebni. Št. Jernejci smo vselej radi pomagali v takih nesrečah. Že od Velike noči smo poslali enkrat 500, drugič 700 kron ponesrečenim. Zato se tudi sedaj zaupno obračamo do javnosti z iskreno prošnjo: pridite nam na pomoč! Škoda se ceni uradno na 300.000 K. Za pomožni odbor: Iv. Krhin, župan; A. Lesjak, župnik.

— Radeče pri Zid. mostu. V četrtek 6. t. m. okrog 3. ure popoldne je začelo v tukajšnjem farnem zvoniku naenkrat goret. Ognjegascem, ki so takoj prihiteli na pomoč, se je posrečilo ogenj toliko obvladati, da je bila odstranjena nevarnost, ki je pretila, da se užge tudi ostrešje na cerkvi. Cerkev je ostala nepoškodovana, od zvonika pa je ostalo golo zidovje. Pogrešali bomo posebno edini zvon, ki se je razbil, in pa uro. Škode je nad 100.000 K. Sumnja, da je kdo podtaknil ogenj iz zlobnosti, ni utemeljena.

d Vinski tatovi. V Sv. Jerneju pri Ločah so se že skozi eno leto ponavljale tatvine poljskih pridelkov, zlasti pa vina. Dolgo so zasledovali tatove, slednjic se je posrečilo lovcem jih dobiti. Eden glavnih ta-

lov je Ciril Pirš, ki je bil pri zasledovanju obstreljen in leži sedaj v bolnici, od koder pride v ječo. Najbolj žalostno pa je to, da je bil Ciril eden glavnih agitatorjev samostojne kmetijske stranke in je imel vedno na »farje« prav posebno slast. Svetujemo Samostojni stranki, naj se vendar že enkrat otrese takih ljudi, katerih se je vse požno nabralo pri nji in ki imajo marsikje po deželi glavno besedo, ker so najbolj predrzni. Za kmetijsko stranko taki ljudje niso, pa naj bo stranka taka ali taka.

g V lastno obrambo ustanavlja sedaj kmetijsko in delavsko ljudstvo na deželi »Ljudske straže«. Da se zavaruje proti raznim prekucuhom, rdečkarjem in komunistom, ki prihajajo na kmete hujskat in rokovljati. Pomagaj si sam in Bog ti bole pomagal!

d Velika nevarnost za vero, tako je /me drobni knjižici, v kateri je ponatisnjen izboren članek iz Bogoljuba in katerega naj bi vsak Slovenec pazljivo prečital. Stane 1 K in se dobiva v prodajalnici Kat. fisk. društva (Ničman) v Ljubljani.

d »Povestice« se imenuje knjižica, ki je izšla v Jugoslovanski knjigarni. Pet kratkih in mičnih povesti, ki jih je napisal pisatelj Tagore. Vsakdo jih bo z napetjo brač. Stane 9 K 60 vin.

d Levstikove pesmi je izdala Jugoslovanska knjigarna. Pesmi so preproste, lahko razumljive, v lepem jeziku in globoko občutene. Levstik je znan slovenski pesnik in je umrl 1. 1887. Knjižica stane nevezana 9 K 60 vin., vezana 19 K 20 vin.

d Kdor bi vedel kaj o Maksimiljanu Ivančiču, katerega zadnji naslov je: 1419 E 47 th st. Cleveland Ohio, prosim, da mi blagovoli sporočiti. Ivančič Jakob, dijak, Ljubljana, Ljudski dom II.

Gospodarska obvestila.

g Cene mleku v Ljubljani. Skupni gospodarski odbor KZ in SKS za ljubljansko okolico je poslal na ljubljanski magistrat sledečo vlogo: Skupni gospodarski odbor KZ in SKS za ljubljansko okolico si dovoli magistat opozoriti na dejstvo, da so komisije za presojo cen v občinah ljubljanske okolice določile, da je primerena cena mleku 6 K za 1 liter na domu producenta in 6 K 50 vin. dostavljeno na trg ali na dom konsumenta v Ljubljani. Z ozirom na to, da so omenjene komisije po ministrski naredbi pravomočne za določanje cen, gospodarski odbor nujno prosi in zahteva, da mestni magistrat to času in razmeram primerno ceno prizna in vsaj do 20. t. m. objavi. Gospodarski odbor je mnenja, da za dobro mleko cena ni pretirana, zato pa rade volje pristane na to, da magistrat vrši kontrolo glede kakovosti mleka. Zahteva pa odbor, da se h kontroli mleka privzame po enega odobrovenega člana. Gospodarski odbor upa, da mestni magistrat tej upravičeni zahtevi ugoditi, ker bi v nasprotnem slučaju producenti bili prisiljeni v samoobrambo poslužiti se vseh dovoljenih sredstev. Za slučaj, da bi mestni magistrat ukrenil, da bi verižniški urad zaradi zgoraj določene cene začel preganjati mlekarice, izjavljamo, da bomo takoj po prvem preganjanju ustavili dovoz mleka v Ljubljano.

g Bogata žetev na Mažarskem. Na Mažarskem je pričakovati silno bogate žetve. Radi izbornega vremena bo žito za 2—3 tedne prej dozorelo. Ker bodo letos na razpolago najavnost orjaške količine žita, misli vlada odpraviti vse omejitve, ki so vezale promet z živili.

g Cena vina je padla v zadnjem tednu pri litru za 1—3 K. Vzroka sta dva: prepoved točenja alkoholnih pijač in obetajoča se bogata letina.

g Laneni sukanec za čipkarice. Težko pričakovani sukanec razdeljujejo čipkarske šole vsem čipkaricam, katere imajo čas in v kolikor jih ne zadržuje poljsko delo. Sukanec na vretencih ni za čipke in škoduje le dobremu imenu naših čipk, ker postanejo čipke že po prvem pranju cunjaste.

g Mlečne cene v Čehoslovaški so uradno določene na 1 K 60 v za 1 liter.

g Vinogradniki, pazite! Po daljšem toplem vremenu je dne 5. t. m. izdatno deževalo. Ta dež je najbrže takrat že zrele, prve (spomladne) troske peronospore zanesel na spodnje trtne liste, to je na one, ki stoje najbližje pri tleh. Po protoku 14 do 18 dni, tedaj okoli 19. t. m. ali malo pozneje, boste našli na teh listih prve sledi peronospore. Ako takrat pade dež ali močna rosa, razvije gliva na spodnjih straneh listov v obliki belih lis nove, prve poletne troske, ki lahko okužijo vse zelene dele trti, ki do takrat niso še poskropjeni. Zato pripravite, da najpozneje do 18. maja svoje vinograde poskropite z galico ali z Bosnapasto, ki jo dobite pri Slov. Kmetijski Družbi v Ljubljani. Ne zamudite tega trenutka, zlasti ako se bo v tem času pripravljalo vreme za dež, drugače utrpíte lahko veliko škodo. Prosim, da mi poročate, kdaj da ste opazili prve sledi peronospore (paleža) na trtah. — Nadzornik Skalický, Novo mesto.

g Valute: Ameriški dolarji 13.300 do 13800, avstrijske krone 64, carski rublji 198—202, čehoslovaške krone 235, 20 kronski zlati 480—500, angleški funti 630, francoski franki 960—1050, napoleoni 480—500, nemške marke 276—280, rumunski lei 270 do 272, italijanske lire 690—700.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za franciškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Hradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

— Sv. VID NAD CERKNICO.

Kdor molči, devetim odgovori. Tako smo si mislili glede poročila, ki ga je prinesel »Kmetijski list« o našem shodu dne 22. februarja 1920.

Toda, ker omenjeni list v svoji 17. številki zopet isto pogreva, naj spregovorimo še mi o tem par besed, da bo velika zadovoljnost in veselje in radost vidovskih »samostojnih« še večja.

Ne morejo se namreč dovoliti navesti neprimerne surovosti in divjaštva, s čimer se prepričali naš shod. Seveda jim teže pač ne smemo preveč zameriti. So bili le malo »vinski«, čeprav je bilo to precej po deseti sveti maši.

Kakšen je bil boj, o tem nočejo ničesar slišati; tudi nam se ne zdi vredno poročati, ker je pač vsakemu znano kako se z žganjem in vinom »ohrabljena« četa — bojuje.

»To vam je bil poraz,« se ponasajo. Kdo bi se ne veselil tako na lahek in na tako »sijajen« način pridobljene zmage. Niti vseh »kalibrov« surovosti ni bilo treba uporabiti, zadostovalo je divje vpitje in kričanje in zmerjanje in grožnje in kletve, da sovražnik, ki se je hotel braniti samo z mirno besedo in s pametnimi razlogi, takega boja sploh ni sprejel ter se umaknil z bojišča.

Premagati nasprotnika s takim orožjem, s katerim se on brani noče, mora biti po mnenju »samostojnih« posebno častno in slavno, ker drugače bi se bili udarili z nami z mirno besedo in z umskimi razlogi kot smo mi zahtevali, toda te naše skromne zahteve niso upoštevali — gotovo so imeli upravičen vzrok, zakaj ne — so pač bolj vajeni prvih, zgoraj omenjenih sredstev, na kar jim moramo čestitati k njihovi veliki umski in srčni izobrazbi.

Cudno. Shod prepričen, govornika pregana in vendar imamo Kmetijsko zvezo, ki še šteje lepo število članov in še vedno novi se priglašajo.

Edino svetovnoznan zmag »samostojnih« je pripomogla, da so Vidovci spregledali, in da pristopajo v našo zvezo in naše društvo, ki je preskrbelo svoje člane z dobro koruzo, moko itd.

»Samostojni« pa so imeli precej v začetku smolo. Tako se jim je »zbuzaralo« z njihovo plesnivo koruzo, kakor se je »zbuzaralo« z našim shodom, kot oni pišejo.

Upamo pa, da bodo polagoma spregledali vsi, ki še niso prišli do spoznanja, da je SKS — stara liberalna stranka, ki si v svoji stari obleki ni upala med kmete, in ki si je za to nadela novo, vabljivo obleko, da tako slepi kratkovidne.

Kmetijska zveza Sv. Vid nad Cerknico.

POPOTNIK IZ MIRNSKE DOLINE.

Dolgo sem molčal, kaj ne? Veste, start moji ljubi znanci, svet je velik, ljudje smo se klatili po svetu, sedaj pa smo zopet doma, v lepi deželi Kranjski! Lepo pozdravljeni dragi čitatelji! Zopet bom romal po dolini, naznanjal kar sem videl in čul. Veseli me, da se je v Trebnjem ustanovilo kmetijsko društvo, podružnice so v vsaki županiji. Nič čuda, če so liberalni trgovci hudi! Saj je ljudem prihranilo samo pri koruzi 230.000 K; ljudje božji, pa še verjamejte hujskačem! Svinčnik v roke, pa izračunaj, koliko stotilsoč ima že kmet od društva dobičkal! Povsod dela Ljudska stranka za vas, pa le verjamejte slabim časopisom! Koliko je po dolini kmetijskega lista! Liberalci so oblekli drug kožuh, ampak gad ostane gad — če tudi spoznadi kožo sleče! — Birtl se kisle drže, vina ne smejo prodajati. Sedaj ima gotovo veselo dal gospod Kalan v Ljubljani, čeravno so ga komunisti natepli. V Krmelu so delali vsako nedeljo in praznik, te dni sem šel pa v delavnico skozi Krmel — vse tihol! Star rudar je rekel: Praznujemo sv. Karmelista! Cuden svetnik, ga ni v nobeni pratiki! Prišli so srbski vojaki, naredili mir v Karmelu, glavne tiče odpeljali v ječo. — V Tržišču so fantje enega pošteno oklali, ga zavlekli v listnik, potem pa čakali, da je umrl brez Boga. Strašno! Res pa je, kakršno življenje, taka smrt! Kadar grem proti Tržišču potipljeni v

dva ubili. — Lep je naš dom v Tržišču, poln življenja, zaslug domačih gospodov duhovnov. Kdaj bo pa občini zbor izobraževalnega društva? — V šoli pa plijo glasove, poskušali so peti; le to je čudno, zakaj ne v društvu? Ali je v šoli druga sapa? Tega pa že ne! Dekleta in fantje nikar na levo! — Sadje kaže po dolini krasno — trta bo bogata! — Orle v Tržišču je surova roka napreda s kamni, fant, enkrat mora biti konec potpežljivosti, te bodo klicali v Mokronog na št. 51 — V Mokronogu sta mesarja iz kože devala — ljudi, ti so se naveličali ter ustanovili »Samopomoč«, sedaj dobivajo izvrstno meso od zdravih živali — mesarji imajo pa veliki petek. Prav, naj se postijo včasih! — Na Trebešnem imajo novega nadučitelja, stari jo je odkuril v Babno polje. — Se to za danes, da ima trg Mokronog električno razsvetljavo, nima pa moke, sladkorja in masti.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaia ***

(Dalie.)

Luteranska procesija se je s sodnikom Hendelnom in njegovimi plemiškiimi spremljevalci vred razbila v minoritsko cerkev. Ravno je notri začel govoriti luteranski pridigar. — Ven ga ni bilo mogoče umeti; njegov glas je bil slabši kakor onega pridigarja, ki je na cvetno nedeljo pridigal v Štajru. Henrik se vedno spominja nanj. Ha, še danes ga je sram te suženjske pridige! Pa še Štefano se je drznil sramotiti oni nesramež! Da se mu ni pomislil jezik. — Kaj neki danes ta notri klati? Pa morda zopet ljudem zažiga kadilo, pa ne Bogu!

Tintam je slišati ven: Ljubi prijatelji v Kristu... veliki dan... dan, ki ga je naredil... mož, ki ga je poslal Bog, možu je ime Joahim.

Henrik se je vzpodbodel konja, da se je rzpel pokonci. Zopet se kač ljudem, o ti grda človeška ničemurnost! Za Boga! Li naši pridigarji res ne znajo drugega kakor: Bil je mož od Boga poslan, po imenu Joahim? —

Od one strani sem je prizvenel glas roga in na hladnih, veselo igrajočih krilih pomladnega vetra je priplaval semkaj škofov glas. Pel je latinsko. Tiho šumljanje je spremljalo njegov glas, kakor bi padalo sto in sto jesenskih listov.

Pač so tam na oni strani tisoči molili na kolenih in so v svoji gorečnosti napol glasno šepetali molitve. Nenadoma je postalo vse tiho. Henrik je vedel, da sedaj daje škof blagoslov z monštranco... Tiho vabi zvonček, oblački kadila se dvigajo in pod podobo kruha skriti Zveličar blagoslavlja ljudstvo. Zvonček je obmolnil. Zopet se je pričelo šepetanje in šumljanje, ljudje so zopet pričeli moliti. Strelci so se dvignili s kolen, in votlo so zažrmele salve pušk. Nato je nastala svečanostna tihota.

Iz luteranske cerkve pa je mogočno došel pridigarjev glas, da je Henrika sklelelo in peklo v dno duše: »Njih pobožnost... tako je kričal — »je zemška, naša je duhovna. Njih Bog je kruh, naš pa je Bog. Molijo kruh kakor Indijanci in črnci, kakor zastirajo svojo monštranco, je njih srce zastrto s praznovanjem in prismojenostjo.«

Henrik je ves vznemirljivo poslušal to psovanje. Prav tako zmerja kakor nekdanj Majozus. O naša vera, naša vera, vera mojega očeta in moje matere, zakaj te vedno pačijo z zmerjanjem in psovanjem? Zakaj je katoliško praznovanje lepše in ljubeznivejše? Ves nevoljen je začel jezdit po trgu gori in doli.

Čuj, od obokanih vrat mestne hiše sem prihaja peketanje konjskih kopit. Skozi vrata je na smolnatočrnem, rdeče uzdanem konju prihajal mož, v obraz rjav kakor Turek. Sle-

dili so mu štirje suličarji. Jezdi je počasi in se je oziral na vse strani. Za njim je skozi obokana vrata pridrdral voz, ki se ga spremljali suličarji. Voz je bil po svojem bogastvu in sijaju podoben cesarski kočiji in je bil preoblečen z rdečim usnjem. Okna so bila zastrta s srebrnimi zastori, na kozlu pa sta sedela dva ciganska dečka in sta igrala eden na tamburico, drugi pa na citre. V voz so bili vpreženi štiri konji, ki so bili na glavi, na hrbtu in na stegnih tako čudno umetno poslikani, da so bili podobni krištatim levom. Voz je obstal pri vratih deželne hiše. Jezdec je pridrdral do stotnika Henrika in ga je vprašal v slabih nemščini:

»Se je-li že začela služba božja? Zdi se mi, da je ravno sedaj pridiga?«

Henrik je s hitrim pogledom premeril tujca s svojega rdečega žrebca dol. Li ni to eden izmed trnovskih odposlancev, na vsak način pa je Oger; nosi huzarsko kamizolo in žame-tast plašč, strumni, črni lasje pa so mu spleteni v kite.

»Služba božja bo kmalu minula,« je odvrnil Henrik ozirajoč se skozi cerkvena vrata; ravno sedaj delijo kruh.«

»Me veseli,« je rekel tujec in je pokazal cel zid snežnobelih zob. »tudi mi smo protestantje in sicer spoznavamo kalvinsko vero. Imamo s seboj svojega pridigarja. Upam, da bomo smeli v tej cerkvi obhajati kalvinsko službo božjo — jaz sem brat sedmograškega kneza, Štefan Betlen — grof.«

Trpite na revmatizmu in gštičnih bolečinah? Vdragnjenje s pravim Fellerjevim fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 k.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagerski sok zoper kašel in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. Zelodec okrepjujoča žvedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska. E.

Ovčjo volno

v večjih množinah

kupuje „ImpeX“

ekspozitna in importna družba v Ljubljani, krekov trg 10, kamor je poslati ponudbe z navedbo cene in množine ter priložiti večji vzorec. 1718

Zakaj ku...ele tako drago mašo za vozove, krema in mašo za čevlje, ko s po mojih receptih in navodilih lahko za 200% ceneje in čisto pristopno doma pripravite. Vse tri recepte z natančnim navodilom tudi za dobavo priprav proti predplačilu za K 25. — Ponudbe kakor znesek naj se blagoviti poslati na anončni zavod Drago Besa jak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5. 1772

Dne 25. maja 1920 t. j. na binkoštni torek se vrši

I. redni občni zbor

Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Kranju v prostorih „Ljudskega doma“ ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. — 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1919. — 3. Sklepanje o obratovanju članskih deležev. — 4. Volitev načelstva. — 5. Volitev nadzorstva. — 6. Služajnosti.

Razglas.

V sredo dne 19. maja t. l. ob 3. uri popoldne vrši se v Štahočci pri Kamniku (gostilna „pri Korelnu“)

javna dražba

približno 2000 kbm smrekovega lesa, ki je na planini občine Gozd (pri Kamniku) in približno 300 kbm bukovega lesa ter nekaj smrekovega lesa iz planinskega gozda na Mali planini pri Kamniku.

Les se lahko ogleda vsak dan od 10. do 18. maja t. l. na licu mesta. Vsa pojasnila glede smrekovega lesa na planini občine Gozd daje načelnik gospodarskega oddelka Jožef Romšak iz Brišč hišna št. 4 pri Kamniku in glede lesa na Mali planini pa karol Prelesnik v Štahočci.

Gospodarska oddelka za planine občine Gozd in Malo planino.

Za zeleno krmo

priporočamo sledeča semena: graboro čisto ali pomešano z ovsem po K 4-20 kg., ječo za krmo po K 4-60 kg., grah za krmo po K 3-20 kg., Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Betonske cevi,

cevi za vodnjake, 1 m svetlobe, strešnik, grobne oklepe, stebre za ograje itd nudi po najugodnejših cenah F. Banda & drug v Ljubljani, Karlovska cesta št 8. 1736

— Dobro ohranjene vinske —
sode po možnosti polovnjake kupi
hmeljarna v Žalcu.

Svilena in žimnata mlinska sita

(pajtlji) vseh vrst se dobe v trgovini A. Čadež, Ljubljana, Košodvorska ulica štev 35, nasprot „Stare Tišlarjeve gostilne“.

Čenjenim naročnikom in drugemu slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem dobil zopet priznano

najboljšo in zanesljivo

„BARVO“

za barvanje vsakovrstnega blaga. — Dobi se: črna, modra, rdeča, zelena, rufava in lila barva v zavitihih po K 2-20 en zavojček pri

Karl Loibner Celje, pri „Zvoncu“.

Razpošilja se vsaka množina po pošti. — Vsakemu naročilu se pridede slovensko navodilo.

Gospodarska pisarna dr. Černe

posojila, zemljišča in posestva, ureditev pošiljatev iz Amerike in ameriških zapuščin, nakazila denarja v vse kraje, vse gospodarske zadeve ...

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
(poslojpe Ljudske posojilnice).

Farovski

hlapec se sprejme v službo za 3—4000 K na leto. Potrebujem tudi bolj priletnega za pri živini. Pišite na upravištvo, Domoljuba pod šifro „Hlapec 1781“.

Modna in manufakturna trgovina

Ivanka Praprotnik,

Sv. Petra cesta 29, Ljubljana

razpaznja sl. občinstvu, da je ravnokar došlo fino volneno blago za ženske obleke v črni, modri, zeleni in rujavi barvi, žamet, sukno, blačevina, kontenina, platno za rjuhe, cvilnih, raznobarnih satinske odevje i. t. d. Kdor hoče dobro blago in po ceni kupiti naj se obrne na to domačo trgovko. Vzorci in ceniki se ne razpošiljajo.

imate bolečine? V licu? V celem telesu? Vas muči glavobol? Trganje po uših? Trpite na reumatizmu in gihtu? Ste se prehladili? Ne morete spati? Niti delati? Ste nervozni in preveč občutljivi za mrzli zrak?

Poizkusite vendar Fellerjev pravi Elzafluid! Čudili se bode! Občutili bodete čuvstvo zadovoljnosti! Rešeni ste bolečin in hvalite Fellerjev Elzafluid kot dobrega prijatelja v hudih dneh. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Zagorski sok proti

kašlju in prsnim bolečinam, 1 steklenica 6 K.

Vaš želodec ni v redu? Trpite na počasni prebavi? Šabem apetitu? Rabite mi o, zanesljivo odvajajoče sredstvo?

Oj, kako bodete zadovoljni, ako samo poizkusite Fellerjeve prave Elza-kroglice! Te so res dobre! 6 škatlic 18 K. Želodec okrepujoča švedska tinktura, 1 velika steklenica 15 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 36 K.

Lahko se naročite!

Fellerjev Elza-mrčesni prašek, 1 vel. škatlica 5 K. Zobne kapljice, steklenica 4 K — v. Očesne kapljice 4 K — v. Zanesljivo mazilo zoper srbečino in srbečico, lonček 10 K. Močna francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poštnina posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elzatrž št. 16, Hrvaška.

Mlinska sita

(pačije) po najnižjih cenah nudi J. Dolinar, Svetje — Medvode.

Primešaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmlila pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, a Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo. In ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola.

Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20-50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živini, garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje, Ne smrdi, nemaže perilo. 1 lonček 8 kron. Po pošti 10 kron 50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

Najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena l. 1820

obrestuje hranilne vloge s

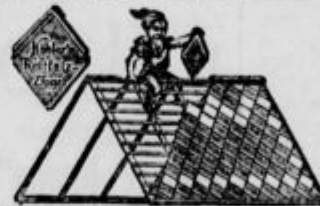
3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se daje na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim zakladom — po pravih določih v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. — skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8.761.115-37.

Agitirajte
za
„Domoljuba“

Cementna strešna opaka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4792

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.